

32002L0074

L 270/10

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

23.3.2002

DIREKTIVA 2002/74/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA
z dne 23. septembra 2002
o spremembi Direktive Sveta 80/987/EGS o približevanju zakonodaje držav članic o varstvu delavcev v
primeru plačilne nesposobnosti njihovega delodajalca
(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 137(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

po posvetu z Odborom regij,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Listina Skupnosti o temeljnih socialnih pravicah delavcev, ki je bila sprejeta 9. decembra 1989, v točki 7 določa, da mora dokončna vzpostavitev notranjega trga voditi k izboljšanju življenjskih in delovnih razmer delavcev v Evropski skupnosti in da mora to izboljšanje po potrebi zajemati izpopolnjevanje določenih vidikov delovnega prava, kot so postopki kolektivnega odpuščanja in postopki v zvezi s stečajem.
- (2) Cilj Direktive 80/987/EGS ⁽⁴⁾ je zagotovitev minimalne ravni varstva delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca. Direktiva v ta namen zahteva od držav članic, naj ustanovijo organ, ki zagotavlja plačilo neporavnanih terjatev delavcev.
- (3) Zaradi sprememb zakonodaje o plačilni nesposobnosti v državah članicah in razvoja notranjega trga je treba nekatere določbe navedene direktive prilagoditi.
- (4) Zaradi pravne varnosti in preglednosti je treba razjasniti področje uporabe in nekatere opredelitve Direktive 80/987/EGS. Zlasti bi morale izvedbene določbe Direktive

navajati morebitne izključitve, odobrene državam članicam, in posledično bi morala biti črtana priloga k Direktivi.

- (5) Da bi zagotovili enakovredno varstvo delavcev, je treba opredelitev plačilne nesposobnosti prilagoditi novim zakonodajnim trendom v državah članicah in v koncept plačilne nesposobnosti in poleg likvidacije delodajalca vključiti tudi druge postopke poravnave. Z namenom določiti odgovornost jamstvene ustanove, morajo v tem kontekstu države članice omogočiti, da v primerih, ko ima plačilna nesposobnost za posledico več postopkov poravnave, nastali položaj obravnavajo v enem samem postopku.

- (6) Zagotoviti bi bilo treba, da delavci, o katerih govorijo Direktiva 97/81/ES z dne 15. decembra 1997 o okvirnem sporazumu o delu s krajšim delovnim časom, ki so ga sklenile UNICE, CEEP in ETUC ⁽⁵⁾, Direktiva Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, ki so ga sklenile ETUC, UNICE in CEEP ⁽⁶⁾ in Direktiva Sveta 91/383/EGS z dne 25. junija 1991 o dopolnitvi ukrepov za spodbujanje izboljšav na področju varnosti in zdravja pri delu za delavce z delovnim razmerjem za določen čas ali z začasnim delovnim razmerjem ⁽⁷⁾ niso izključeni iz uporabe te direktive.

- (7) Da bi zagotovili pravno varnost za delavce v primeru plačilne nesposobnosti podjetij, ki opravljajo svoje dejavnosti v več državah članicah, in da bi okrepili pravice delavcev v skladu s prakso Evropskega sodišča, bi bilo treba sprejeti določbe, ki izrecno določajo, katera ustanova je odgovorna za poravnavo terjatev za plačila v teh primerih in določale kot cilj sodelovanja med pristojnimi upravnimi organi držav članic čim hitrejšo poravnavo neporavnanih terjatev delavcev. Poleg tega je treba zagotoviti pravilno izvajanje pomembnih določb s tem, da se predvidi sodelovanje med pristojnimi upravnimi organi v državah članicah.

- (8) Države članice lahko določijo omejitve glede odgovornosti jamstvenih ustanov, ki morajo biti v skladu s socialnim ciljem Direktive, in upoštevajo različne ravni terjatev.

⁽¹⁾ UL C 154 E, 29.5.2001, str. 109.

⁽²⁾ UL C 221, 7.8.2001, str. 110.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 29. novembra 2001 (še ni objavljeno v Uradnem listu), Skupno stališče Sveta z dne 18. februarja 2002 (UL C 119 E, 22.5.2002, str. 1) (še ni objavljeno v Uradnem listu) in Sklep Evropskega parlamenta z dne 14. maja 2002 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Sklep Sveta z dne 27. junija 2002.

⁽⁴⁾ UL L 283, 28.10.1980, str. 23. Direktiva, kot je bila nazadnje spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 1994.

⁽⁵⁾ UL L 14, 20.1.1998, str. 9. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 98/23/ES (UL L 131, 5.5.1998, str. 10).

⁽⁶⁾ UL L 175, 10.7.1999, str. 43.

⁽⁷⁾ UL L 206, 29.7.1991, str. 19.

- (9) Za lažjo določitev postopka poravnave v primeru plačilne nesposobnosti, zlasti v čezmejnih položajih, bi bilo treba določiti, da države članice obvestijo Komisijo in druge države članice o vrstah postopkov poravnave, v katerih je potrebno posredovanje jamstvenih ustanov.
- (10) Direktivo 80/987/EGS bi bilo treba ustrezno spremeniti.
- (11) Ker države članice ne morejo zadovoljivo doseči ciljev predlaganega ukrepa, to je spremembe nekaterih določb Direktive 80/987/EGS, da bi se upoštevale spremembe v dejavnostih podjetij v Skupnosti, in ker je te cilje lažje doseči na ravni Skupnosti, lahko Skupnost v skladu z načelom subsidiarnosti sprejme ukrepe, kakor določa člen 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne prekoračuje tistega, kar je potrebno za doseg te ciljev.
- (12) Komisija bi morala predložiti Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo o izvajanju in uporabi te direktive, zlasti kar zadeva nove oblike delovnih razmerij, ki se pojavljajo v državah članicah—

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Direktiva 80/987/EGS se spremeni:

1. naslov se nadomesti z:

„Direktiva Sveta 80/987/EGS z dne 20. oktobra 1980 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca“;

2. oddelek I se nadomesti z:

„ODDELEK I

Področje uporabe in opredelitve

Člen 1

1. Ta direktiva se uporablja za terjatve delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, do delodajalcev, ki so plačilno nesposobni v smislu člena 2(1).

2. Države članice lahko izjemoma izključijo terjatve določenih kategorij delavcev iz področja uporabe te direktive na podlagi obstoja drugih oblik jamstva, če se ugotovi, da te osebam zagotavljajo enako raven varstva, kot izhaja iz te direktive.

3. Kadar se v nacionalni zakonodaji držav članic taka določba že uporablja, lahko še naprej iz področja uporabe te direktive izključujejo:

- (a) hišne pomočnike/ce, zaposlene pri fizičnih osebah;

- (b) ribiče, plačane po deležu ulova.

Člen 2

1. Za namene te direktive se šteje, da je delodajalec plačilno nesposoben, če je bila podana zahteva za sprožitev kolektivnih postopkov, ki temeljijo na plačilni nesposobnosti delodajalca določenimi z zakoni in drugimi predpisi države članice, in vključuje delni ali popolni odvzem delodajalčevih sredstev ter imenovanje likvidacijskega upravitelja ali osebe, ki opravlja podobno nalogo, in ko je organ, ki je pristojen v skladu z navedenimi določbami:

- (a) odločil, da se sproži postopek,
- (b) ali pa ugotovil, da je podjetje ali obrat delodajalca dokončno zaprto in da razpoložljivo premoženje ne zadošča, da bi bila upravičena sprožitev postopka.

2. Ta direktiva ne vpliva na nacionalno zakonodajo, kar zadeva opredelitev izrazov ‚delavec‘, ‚delodajalec‘, ‚plačilo‘, ‚pravica, ki zagotavlja takojšnjo upravičenost‘ in ‚pravica, ki zagotavlja upravičenost v prihodnosti‘.

Vendar pa države članice ne smejo izločiti iz področja uporabe te direktive:

- (a) delavcev, zaposlenih za krajši delovni čas v skladu z Direktivo 97/81/ES;
- (b) delavcev s pogodbo o zaposlitvi za določen čas v skladu z Direktivo 1999/70/ES;
- (c) delavcev v začasnem delovnem razmerju v skladu s členom 1(2) Direktive 91/383/EGS.

3. Države članice ne smejo določiti minimalnega trajanja pogodbe o zaposlitvi ali delovnega razmerja, da bi bili delavci upravičeni do terjatev v skladu s to direktivo.

4. Ta direktiva ne preprečuje državam članicam, da področje varstva delavcev razširijo na druge posamezne primere plačilne nesposobnosti, na primer take, ko so plačila dejansko trajno zaustavljena, ki se ugotovijo z drugimi postopki, kot so navedeni v odstavku 1, določenimi z nacionalno zakonodajo.

Vendar pa se s takimi postopki ne ustvari obveznost jamstva za ustanove drugih držav članic v primerih, navedenih v Oddelku IIIa.“;

3. člena 3 in 4 se nadomestita z:

„Člen 3

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo, da jamstvene ustanove, ob upoštevanju člena 4, jamčijo plačilo neporavnanih terjatev delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, ki vključujejo, kadar to zahteva nacionalna zakonodaja, odpravnino ob prenehanju delovnega razmerja.

Terjatve, ki jih prevzamejo jamstvene ustanove, so neporavnane terjatve za plačila, vezane na obdobje pred in/ali, kot je ustrezno, po danem datumu, ki ga določijo države članice.

Člen 4

1. Države članice imajo možnost, da omejijo obveznost jamstvenih ustanov iz člena 3.

2. Kadar države članice izkoristijo možnost iz odstavka 1, morajo navesti trajanje obdobja, za katero mora jamstvena ustanova kriti neporavnane terjatve. Vendar pa to obdobje ne sme biti krajše od obdobja, ki zajema nadomestilo za zadnje tri mesece delovnega razmerja pred in/ali po dnevu iz člena 3. Države članice lahko vključijo to minimalno obdobje treh mesecev v priporočljivo obdobje, ki ni krajše od šestih mesecev.

Države članice, katerih priporočljivo obdobje ni krajše od 18 mesecev, lahko omejijo obdobje, za katero jamstvena ustanova krije neporavnane obveznosti, na osem tednov. V tem primeru se za izračun minimalnega obdobja uporabijo obdobja, ki so za delavca najugodnejša.

3. Poleg tega lahko države članice določijo zgornjo mejo za plačila, ki jih opravi jamstveni sklad. Te zgornje meje ne smejo biti nižje od ravni, ki je s socialnega vidika skladna s socialnim ciljem te direktive.

Kadar države članice izkoristijo to možnost, morajo obvestiti Komisijo o metodah, ki so jih uporabile za določitev zgornje meje.“;

4. doda se oddelek:

„ODDELEK IIIa

Določbe, ki se nanašajo na mednarodne situacije

Člen 8a

1. Kadar je podjetje, ki opravlja dejavnosti na ozemljih vsaj dveh držav članic, plačilno nesposobno v skladu s členom 2(1), je za pokrivanje neporavnanih terjatev delodajalca odgovorna ustanova v državi članici, na ozemlju katere delavci opravljajo delo ali ga običajno opravljajo.

2. Obseg pravic delavcev se določi z zakonom, ki ureja pristojno jamstveno ustanovo.

3. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo, da se v primerih iz odstavka 1 upoštevajo odločitve, sprejete v zvezi s postopki poravnave v primerih plačilne nesposobnosti

iz člena 2(1), za katere se zaprosi v drugi državi članici, ko se določa plačilna nesposobnost delodajalca v skladu s to direktivo.

Člen 8b

1. Za namene izvajanja člena 8a predvidijo države članice izmenjavo pomembnih podatkov med njihovimi pristojnimi upravnimi organi in/ali jamstvenimi ustanovami iz člena 3, pri čemer morajo zlasti omogočiti obveščanje jamstvene ustanove, ki je odgovorna za pokrivanje neporavnanih terjatev delavcev.

2. Države članice sporočijo Komisiji in drugim državam članicam natančne podatke o svojih pristojnih upravnih organih in/ali jamstvenih ustanovah. Komisija poskrbi, da so te informacije javno dostopne.“;

5. v členu 9 se doda:

„Izvajanje te direktive ne sme biti v nobenem primeru razlog za poslabšanje glede na obstoječi položaj v državah članicah in v zvezi s splošno ravno varstva delavcev na področju, ki ga ureja ta direktiva.“;

6. v členu 10 se doda:

„(c) zavrniti ali zmanjšati odgovornost iz člena 3 ali obveznost jamstva iz člena 7 v primerih, ko je bil delavec sam ali skupaj s svojimi bližnjimi sorodniki lastnik bistvenega deleža delodajalčevega podjetja ali obrata in je imel znaten vpliv na dejavnosti podjetja.“;

7. doda se:

„Člen 10a

Države članice obvestijo Komisijo in druge države članice o vrstah nacionalnih postopkov v primeru plačilne nesposobnosti, ki sodijo v področje uporabe te direktive, in o morebitnih spremembah v zvezi z njo. Komisija objavi ta obvestila v Uradnem listu Evropskih skupnosti.“;

8. priloga se črta.

Člen 2

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, ki so potrebni za uskladitev s to direktivo, do 8. oktobra 2005. O tem nemudoma obvestijo Komisijo.

Predpise iz prvega pododstavka uporabijo za vsak primer plačilne nesposobnosti, ki je nastopil po dnevu začetka veljave teh predpisov.

Države članice se v sprejetih ukrepih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedila določb nacionalne zakonodaje, ki jo sprejmejo na področju, ki ga zajema ta direktiva.

Člen 5

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

Člen 3

Ta direktiva začne veljati z dnem objave v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

V Bruslju, 23. septembra 2002

Člen 4

Komisija predloži Evropskemu parlamentu in Svetu najkasneje do 8. oktobra 2010 poročilo o izvajanju in uporabi te direktive v državah članicah.

Za Evropski parlament

Predsednik

P. COX

Za Svet

Predsednik

M. FISCHER BOEL